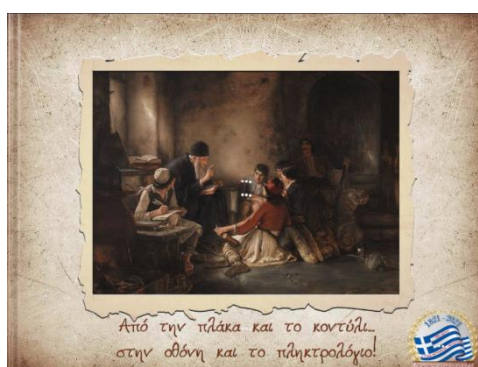

ΑΠΟ ΤΗΝ ΟΘΟΝΗ ΚΑΙ ΤΟ ΠΛΗΚΤΡΟΛΟΓΙΟ ΣΤΗΝ ΠΛΑΚΑ ΚΑΙ ΤΟ ΚΟΝΤΥΛΙ

Το παρακάτω θεατρικό εκπονήθηκε στα πλαίσια εκδήλωσης της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας με θέμα «Από την πλάκα και το κοντύλι στην οθόνη και το πληκτρολόγιο» που αφορούσε την Εκπαίδευση στην εποχή της Τουρκοκρατίας και με αφορμή τον εορτασμό των 200 χρόνων από την Ελληνική Επανάσταση. Ο χαρακτήρας του είναι διαδραστικός και προϋποθέτει την ευαισθητοποίηση των μαθητών στο θέμα της εκπαίδευσης στην Τουρκοκρατία με ανάλογες δράσεις. Επομένως θα μπορούσε να χρησιμεύσει ως τελικό προϊόν σε εργαστήρια δεξιοτήτων κλπ. Περιλαμβάνει τη χρήση του εργαλείου ψηφιακής αφήγησης book creator, πάνω στο οποίο είναι δομημένη η ιστορία. Ωστόσο, με μικρές αλλαγές θα μπορούσε να διαμορφωθεί ανάλογα με τις ανάγκες της κάθε τάξης.

1

Το ψηφιακό βιβλίο (e- book) πάνω στο οποίο είναι δομημένη η ιστορία, μπορείτε να το βρείτε πατώντας στην παρακάτω εικόνα:

Ο σύνδεσμος στον οποίο μπορείτε να δείτε το τελικό στήσιμο:

<https://www.youtube.com/watch?v=vBQZXWnDmQk>

(Διάλογος δύο παιδιών μέσω τηλεφώνου):

Θεοδούλη: Γεια σου, Μαρία!

Μαρία: Γεια σου, Θεοδούλη! πώς είσαι;

Θεοδούλη: Καλά, μια χαρά. Να σου πω, τέλειωσες την εργασία για τους δασκάλους του γένους;

Μαρία: Όχι ακόμα, στο τέλος είμαι. Εσύ;

Θεοδούλη: Εγώ μόλις την τελείωσα. Η ιστορική γραμμή λίγο με δυσκόλεψε, αλλά εντάξει, τα κατάφερα μια χαρά.

Μαρία: Ναι, είναι αλήθεια ότι χρειάζεται να ψάξεις λιγάκι μέσα στο υλικό που μαζέψαμε, αλλά στο τέλος μαθαίνεις τόσα πράγματα, που αξίζει στ' αλήθεια πολύ τον κόπο...

Θεοδούλη: Θέλεις να μπούμε και οι δυο να γράψουμε για τα σχολεία στην Τουρκοκρατία μέσα στο συνεργατικό βιβλίο της τάξης μας;

Μαρία: Πώς δεν θέλω! Μπαίνουμε!

Θεοδούλη: Λέμε και στα άλλα κορίτσια να μούνε κι αυτές;

Μαρία: Λέμε!

Θεοδούλη: Καλή αντάμωση!

(Μπαίνουν στο book creator- Ξαφνικά θολώνει η εικόνα και ξεπετάγεται μέσα από την οθόνη ένα ελληνόπουλο της Τουρκοκρατίας)

Αναστάσιος: Καλησπέρα, παιδιά! Καλωσήρθατε στο χωριό μας!

Μαρία: Καλώς σε βρήκαμε!

Ευαγγελία: Αλλά... ποιος είσαι;

Κατερίνα: Πώς βρέθηκες εδώ;

Αναστάσιος: Ήρθα γιατί εσείς με καλέσατε.

Αναστασία: Εμείς; πώς σε καλέσαμε;

Αναστάσιος: Άκουσα τη φωνή σας μέσα από το βιβλίο σας.

Αναστασία: Μα αφού εμείς δεν μιλήσαμε καθόλου.

Αναστάσιος: Πώς δεν μιλήσατε! Ψάχνοντας μέσα στην ιστορία και γράφοντας αυτή την εργασία σας, μεταφερθήκατε χωρίς να το θέλετε με τη μηχανή του χρόνου στην εποχή μου και στο χωριό μου.

Κατερίνα: Και... πώς σε λένε;

Αναστάσιος: Είμαι ο Αναστάσης.

Ευαγγελία: Αναστάσης; Κι εμείς έχουμε Αναστάση στην τάξη μας! Πώς σε λένε στο επίθετό σου;

Αναστάσιος: Το επίθετό μου είναι Γόρδιος. **Αναστάσιος Γόρδιος.**

Ευαγγελία: Χαίρω πολύ! Κι εγώ είμαι η Ευαγγελία κι από δω είναι οι φίλες μου. Και για πες μας, Αναστάσιε, πώς λέγεται το χωριό σου;

Αναστάσιος: Είμαι από τα Άγραφα Ευρυτανίας. Το χωριό μου είναι σκαρφαλωμένο πολύ ψηλά, στην οροσειρά των Αγράφων, νότια της Πίνδου.

Ηλιάνα: Μη μου πεις ότι πηγαίνεις σχολείο στο «Ελληνομουσείον Αγράφων»!

Αναστάσιος: Ακριβώς! Μα εσείς πού το ξέρετε;

Αναστασία: Το ξέρουμε από την εργασία που κάνουμε.

Κατερίνα: Και μη μου πεις πως δάσκαλός σου είναι ο Ευγένιος Γιαννούλης;

Αναστάσιος: Ακριβώς! Πολύ χαίρομαι που γνωρίζετε τον δάσκαλό μου! Αλλιώς είναι γνωστός με το όνομα «Ευγένιος ο Αιτωλός».

Ηλιάνα: Λοιπόν, Αναστάση, είναι ώρα να μας ξεναγήσεις στο σχολείο σου. Θέλουμε τόσο πολύ να μάθουμε γι' αυτό!

Αναστάσιος: Ευχαρίστως! Ελάτε, λοιπόν! Ας ανοίξουμε την πόρτα της ιστορίας και ας πάρουμε τα πράγματα με τη σειρά.

(Ανοίγει το *larbook* και τα παιδιά στέκονται μπροστά στο κολλάζ).

Αναστάσιος: Στα σκληρά χρόνια που γεννήθηκα δεν υπήρχαν πολλά σχολεία στην πατρίδα μας. Το δικό μου είναι από τα πιο παλιά. Στεγαζόταν στο μοναστήρι της Αγίας Παρασκευής στα Μεγάλα Βραγγιανά. Ελάτε, πάμε να σας το δείξω!

Ευαγγελία: Εμείς, Αναστάση, έχουμε ακούσει ότι υπήρχαν κι άλλα σχολεία τότε, άλλα μεγαλύτερα κι άλλα μικρότερα.

Αναστάσιος: Ναι, φυσικά και υπήρχαν, αλλά τα περισσότερα ήταν μεταγενέστερα. Ας κάνουμε με τη μηχανή της ιστορίας ένα γύρο σ' αυτά: Το δικό μου σχολείο είχε την ονομασία «Ελληνομουσείον». Ήταν μια από τις ονομασίες που έδιναν τότε στα σχολεία. Πολλοί μεγάλοι δάσκαλοι πέρασαν από τη σχολή μας. Κάμποσα χρόνια μετά από εμένα πέρασε ως μαθητής και ο μεγάλος Απόστολος του Γένους, ο Πατροκοσμάς ο Αιτωλός. Εδώ βλέπετε κι άλλα σχολεία:

Κατερίνα: Η Μεγάλη του Γένους σχολή στην Κωνσταντινούπολη! Εδώ δίδαξαν μεγάλοι και φωτισμένοι άνθρωποι: Ο Θεόφιλος Κορυδαλλέας, ο Ευγένιος Βούλγαρης και πολλοί άλλοι μεγάλοι δάσκαλοι.

Ευαγγελία: Η Αθωνιάδα σχολή στο Άγιο Όρος!

Κατερίνα: Η Πατμιάδα στην Πάτμο!

Ευαγγελία: Η σχολή της Μοσχόπολης, περιοχής που σήμερα ανήκει στην Αλβανία, αλλά τότε αποτελούσε μεγάλο εκπαιδευτικό κέντρο της περιοχής.

Κατερίνα: Η Ακαδημία Κυδωνιών στο Αϊβαλί!

Ευαγγελία: Η Σχολή Μηλεών στις Μηλιές του Πηλίου, με τον μεγάλο της δάσκαλο, τον Άνθιμο Γαζή!

Κατερίνα: Η Ευαγγελική Σχολή στη Σμύρνη!

Ευαγγελία: Η Σχολή της Χίου!

Κατερίνα: Θα μας δείξεις και πώς είναι από μέσα το σχολείο σου;

Αναστάσιος: Θα σας παραδώσω τώρα σε ένα άλλο Ελληνόπουλο, τον Δημήτριο από τις Μηλιές του Πηλίου. Αυτός θα σας μιλήσει για το δικό του σπουδαίο σχολείο και θα σας ξεναγήσει στη βιβλιοθήκη του. Όπως κι εγώ, έτσι κι αυτός, ευεργετηθήκαμε από το σχολείο μας και αξιωθήκαμε να γίνουμε δάσκαλοι κι εμείς, αλλά και κληρικοί και να υπηρετήσουμε την Πατρίδα και την Εκκλησία. Ο Δημήτριος αργότερα ονομάστηκε **Δανιήλ Φιλιππίδης**.

Δημήτριος: Καλωσήρθατε, παιδιά, στο ξακουστό σχολείο μας!

Αναστασία: Καλώς σε βρήκαμε! Χαιρόμαστε πολύ που θα μας δείξεις τα βιβλία που είχατε εκείνο τον καιρό στα σχολεία σας. Ξέρεις, εμείς τον καιρό αυτό εκτός από τα κανονικά βιβλία φτιάχνουμε δικά μας βιβλία ηλεκτρονικά. Οι δάσκαλοί μας όμως μας λένε ότι τα κανονικά βιβλία είναι πολύτιμα και δεν χάνουν ποτέ την αξία τους.

Δημήτριος: Έτσι είναι, παιδιά. Ας περάσουμε, λοιπόν στη βιβλιοθήκη μας.

Ηλιάνα: Ωωω! Τι πολλά βιβλία! Μπορείς να μας δείξεις ποια ήταν τα σχολικά σας βιβλία;

Δημήτριος: Ναι, φυσικά. Στο σχολείον των κοινών και ιερών γραμμάτων, που αντιστοιχούσε στο δικό σας Δημοτικό διδασκόμασταν στην αρχή μόνο από τα εκκλησιαστικά βιβλία, δηλαδή την Οκτώηχο και το Ψαλτήρι, και μόλις λίγο προχωρούσαμε και από τον Απόστολο. Βέβαια σιγά-σιγά άρχισαν να κάνουν την εμφάνισή τους και τα πρώτα αλφαβητάρια. Κάποια από αυτά τα βιβλία είναι η «Χρήσιμος παιδαγωγία», η «Ποικίλη διδασκαλία», το Μέγα και το Μικρόν Αλφαβητάριον και άλλα πολλά.

Αναστασία: Και, δεν μου λες, εσύ τα πήγαινες καλά με τα γράμματα;

Δημήτριος: Ναι, όλα τα παιδιά αγαπούσαμε τα γράμματα. Εμένα μου άρεσε περισσότερο η Γεωγραφία, γι' αυτό και όταν μεγάλωσα έγραψα μαζί με τον ξάδερφό μου, τον Γρηγόριο Κωνσταντά ένα βιβλίο Γεωγραφίας.

Ηλιάνα: Αλλά, για στάσου! Δες αυτό το παιδί! Κρατά μέσα στο σκοτάδι ένα μικρό μπόγο στον ώμο του και κάπου πηγαίνει κρυφά- κρυφά. Να τον σταματήσουμε;

Αναστασία: Ναι, ναι, λες να είναι μαθητής κρυφού σχολειού;

Μαρία: Ε, φίλε! Καλησπέρα!

Φωτάκος: Σσος! Σιγά σιγά μιλάτε! Καλησπέρα, παιδιά! Δεν πρέπει να μας πάρει κανένας είδηση! Ελάτε μαζί μου, αν θέλετε, αλλά μη μιλάτε καθόλου!

Θεοδούλη: Πώς λέγεσαι;

Φωτάκος: Λέγομαι Φώτιος. **Φώτιος Χρυσανθόπουλος**. Οι φίλοι με φώναζαν Φωτάκο.

Μαρά: Φωτάκος; Μήπως εσύ είσαι ο καπετάν Φωτάκος, ο υπασπιστής του Κολοκοτρώνη;

Θεοδούλη: Εσύ που έγραψες τα απομνημονεύματα;

Φωτάκος: Ναι, εγώ είμαι!

Μαρία: Και, για στάσου, δεν πήγες σχολείο; Πώς έμαθες γράμματα;

Φωτάκος: Πήγα στο Κρυφό Σχολειό.

Θεοδούλη: Μα καλά, τόσα σχολεία υπήρχαν σε όλη την Ελλάδα, σε σας γιατί ήταν κρυφό;

Φωτάκος: Αν διαβάσετε, παιδιά, τα απομνημονεύματά μου, αυτό το εξηγώ εκεί: Ο Σουλτάνος φανερά επέτρεπε την ίδρυση σχολείων. Οι τοπικοί άρχοντες όμως ζητούσαν εξωφρενικά ποσά ως φορολογία για τη λειτουργία των σχολείων, τα οποία οι ραγιάδες σε πολλές περιπτώσεις δεν μπορούσαν να τα πληρώσουν. Κάποιοι πλούσιοι έδιναν σε πολλές περιοχές και γι' αυτό λειτουργούσαν κάποια σχολεία.

Μαρία: Και δε μου λες, περνούσαν οι Τούρκοι και έκαναν παιδομάζωμα;

Φωτάκος: Ναι, περνούσαν σε τακτά χρονικά διαστήματα, γι' αυτό οι μανάδες μας φοβόντουσαν και μας κλείνανε στα σπίτια. Μας έστελναν το βράδυ στον παπά για να μας μάθει λίγα γράμματα.

Θεοδούλη: Στον παπά είπες; Δεν είχατε δάσκαλο;

Φωτάκος: Τις περισσότερες φορές ο παπάς έκανε τον δάσκαλο

Μαρία: Τι σας θυμίζει, κορίτσια; τον πίνακα που είδαμε στο σχολείο και το ποίημα του Πολέμη.

Φωτάκος: Ναι, ναι, παιδιά, έτσι έχουν τα πράγματα. Πολλοί βέβαια στις μέρες σας πιστεύουν ότι όλο αυτό είναι ένα παραμύθι. Κι όμως, πολλά, πάρα πολλά χρωστάμε όλοι οι Έλληνες στον ανώνυμο παπά, που με νύχια και με δόντια προσπάθησε να κρατήσει τη φλόγα της πίστης και της πατρίδας μέσα μας. Όσο για τους επώνυμους δασκάλους, μπορεί να σας μιλήσει ο πατριώτης Αλέξανδρος. Θα τον συναντήσετε σαν μικρό παιδί λίγο παρακάτω.

Ηλιάνα: Καλησπέρα!

Αλέξανδρος: Καλησπέρα, παιδιά! Το όνομά μου είναι **Αλέξανδρος Ραγκαβής**.

Ηλιάννα: Μη μου πεις ότι είσαι κι εσύ αυτός που έγραψε τα απομνημονεύματα!

Αλέξανδρος: Ναι, εγώ είμαι! και αξιώθηκα να μάθω γράμματα από έναν πολύ μεγάλο δάσκαλο, και κυρίως πολύ μεγάλο άνθρωπο και πατριώτη: Τον Γεώργιο Γεννάδιο.

Αναστασία: Τι λες! Καλός δάσκαλος ήταν;

Αλέξανδρος: Ήταν υπόδειγμα δασκάλου, γιατί πάνω απ' όλα έδινε πρώτος στους μαθητές του το παράδειγμα. Εγώ αξιώθηκα να βρίσκομαι ανάμεσα στους μαθητές του στο Βουκουρέστι. Αξέχαστες θα μου μείνουν οι στιγμές που γονατίσαμε όλοι και ορκιστήκαμε υπέρ πίστεως και πατρίδος όταν ο Αλέξανδρος Υψηλάντης σήκωσε τη σημαία της Επανάστασης με τους Ιερολοχίτες στη Μολδοβλαχία.

Ηλιάννα: Πολύ συγκινητικό... Πραγματικός δάσκαλος...

Αλέξανδρος: Βέβαια. Πολλοί τέτοιοι μεγάλοι δάσκαλοι πέρασαν από την πατρίδα μας εκείνα τα χρόνια. Όλους μαζί τους ονομάζουμε «Δασκάλους του Γένους».

Αναστασία: Γνωρίζεις κι άλλους δασκάλους;

Αλέξανδρος: Βέβαια! Είναι ο Ευγένιος Βούλγαρης, ο Ηλίας Μηνιάτης, ο Πατροκοσμάς, ο Αγ. Νικόδημος ο Αγιορείτης, ο Νεόφυτος Δούκας, ο Κωνσταντίνος Οικονόμος εξ Οικονόμων και πολλοί άλλοι... Καιρός όμως να πηγαίνω τώρα... βλέπω πως η χρονομηχανή σας είναι έτοιμη να γυρίσει ξανά 200 χρόνια μπροστά. Έχετε γεια, λοιπόν! *(Εξαφανίζεται)*

Ηλιάννα: Τι υπέροχο ταξίδι!

Αναστασία: Ναι, υπέροχο και πολύ διδακτικό. Ξέρετε τι κατάλαβα ύστερα απ' όλα αυτά;

Κατερίνα: Νομίζω ό,τι καταλάβαμε όλοι μας: Η γνώση μας είναι χτισμένη πάνω σε πολύ γερά θεμέλια με κόπο και ιδρώτα.

Ευαγγελία: Γι' αυτό κι εμείς πρέπει ακούραστα να μελετάμε και να καλλιεργούμε τη φιλομάθεια, τη δημιουργικότητα, αλλά κυρίως την αρετή, αγωνιζόμενοι να γίνουμε κάθε μέρα καλύτεροι.